

საქართველოს ქართულმუსიკათმცოდნეობის ჟურნალი

ბაზმის 1992 წლის იანვრიდან

№3 (49), ივნისი

2014 წელი

ქორეოლოგია — ქორეოგრაფია — საზოგადოება

C
M
Y
K

ჯემალ აბ.11 ნაგროზაშვილის ხსოვნის სიღრმე

ღარაბებს მიღმა კარგა ხანია გაზაფხული აღარ ღვას

ბედიატორის გვერდი

ბეიბუქიძის მკითხველი,

ჩვენი გაზეთის წინა ნომრის სარედაქტორო გვერდზე განვითარებულ მსჯელობაში იმის გარკვევას ვცდილობდით თუ რა ბედი შეიძლება ენიოს ფოლკლორულ კულტურას, კერძოდ, ხალხურ ცეკვას სახვადიოდ, ანუ გლობალიზაციის ეპოქის ცივილიზაციური ყოფის პირობებში. ვისაც აღნიშნული წერილი წაკითხული აქვს, უსათუოდ შენიშნავდა, რომ იქ ჩამოყალიბებულ დებულებებში ზოგადმეთოდოლოგიური გააზრების დონეზე მონიშნული იყო ე.წ. სცილასა და ქარიბდას შორის გასაძვრომი გზის ის კონტურები, რომელმაც ტრადიციული კულტურული ფასეულობანი უნდა გაიყოლიოს და სამშვიდობოსაც გაიყვანოს. დრო და მასთან დაკავშირებული რეალობები აჩვენებს, რომ ამგვარი მიდგომა არსებითად სწორი და გამართლებულია, თუმცა იგი არასაკმარისი პირობაა პრობლემის სიმწვავის ბოლომდე გასააზრებლად, ამიტომ საჭიროა წინ წაგინოთ და მოვლენებს სხვა, პარალელური რაკურსიდანაც დავაკვირდეთ.

ოლგა ალაშვილი

საქართველოში ძნელად მოიძებნება საქმესთან ახლო მყოფი ისეთი ადამიანი, ვინც ბოლომდე კმაყოფილი იქნებოდა ეროვნული ქორეოგრაფიული კულტურის განვითარების თანამედროვე მდგომარეობით. ზოგს სარეპერტუარო პოლიტიკა არ მოსწონს, ზოგი დაფინანსების პრობლემებზე წუხს, ზოგიერთი კიდევ საერთო უწყურადღებობას უჩივის; არიან ისეთები და (მათი რიცხვი კი არცთუ მცირეა), რომელთაც ყველა ეს პრობლემა ერთიანად აწუხებს და სწორედ ამ გადასახედიდან ფიქრობს ქართული ფოლკლორული ცეკვის ბედზე.

ბის განვითარებისათვის აუცილებელი სოფლის პატრიარქალური ყოფისათვის დამახასიათებელი ატრიბუტები, ინფრასტრუქტურა და სულისკვეთება მოიშალა. მოხდა ისე, რომ ინდუსტრიული საზოგადოების პირველი ნიშნების გამოჩენისთანავე დაიწყო სოფლის ნგრევა და თუ აქამდე საუკეთესო ფოლკლორისტთა კადრებით ქალაქი სწორედ სოფლიდან მარაგდებოდა, ახლა პირიქით – საჭირო გახდა განსწავლული ფოლკლორისტებით სოფლების უზრუნველყოფა. სამწუხაროდ, თავის დროზე აღნიშნული ტენდენციის გამოჩენის ფაქტი ბევრს გამოეპარა, თუმცა ასეც რომ არ ყოფილიყო, რისი შეცვლა თუ შეკავება მოხერხდებოდა, ეს კიდევ საკითხავია.

ეჭვი არაა, რომ ზემოჩამოთვლილთა გარდა რეალურ ცხოვრებაში ისეთებიც არსებობენ, რომელთაც, პირიქით, სულაც არ მიაჩნიათ, რომ ქართული ცეკვის განვითარების საქმეს რაიმე საფრთხე ემუქრება და რომ სიტუაცია, საერთოდ, საგანგაშოა.

ბუნებრივია, ჩნდება კითხვა – რა ხდება დღეს, რა ხდება მიმდინარე ეტაპზე და საით იხრება ტრადიციული ქართული ფოლკლორული ხელოვნების არსებობის ვექტორი? ჩვენ აქ, ანუ მოცემულ კონტექსტში საგანგებოდ არ ვიყენებთ ფორმულირებას „ფოლკლორული ხელოვნების განვითარების ვექტორი“, რადგან, მიგვაჩნია, რომ „ფოლკლორის განვითარება“ საერთოდ შეუძლებელია და თუ ამგვარ ცდას ადგილი მაინც ექნება, იგი აუცილებლად გავა დრო-ჟამის ფარგლებიდან, შეიძენს მისთვის უცხო ელემენტებს და თვისებრივად სულ სხვა მოვლენად იქცევა.

ჩვენ ვთვლით, რომ ჭეშმარიტების გარკვეული დოზა, ალბათ ყველა ზემოთ ჩამოთვლილ პოზიციაში შეიძლება დაიძებნოს. ამიტომ საჭიროა იმის კარგად გარკვევა თუ რა მიზეზებს ემყარება არსებული რეალობა.

როდესაც აღნიშნულ საკითხზე საუბარი ჩამოვარდება კოლექტიური აზრგაზიარების დროს ხშირად ჩნდება, ჩვენი აზრით, სრულიად ლეგიტიმური კითხვა – იმას, რასაც ახლა ჩვენი სახელოვანი ანსამბლები ცეკვავენ, შეიძლება ფოლკლორის კვალი-ფიკაცია მიეუყენოთ? ეს ყველაფერი შეიძლება ფოლკლორად იწოდებოდეს? იქნებ საქმე ფოლკლორულ ძირებზე ამოზრდილ თანამედროვე სასცენო ცეკვასთან გვაქვს? და ა.შ.

საწყის და ამოსავალ წერტილად საკითხის გარკვევისას, უნდა გამოვიყენოთ ის უტყუარი დებულება, რომლის მიხედვითაც ფოლკლორული ხელოვნება, თავისი ნამდვილი, აქტიური სახით ე.წ. „ტრადიციული კულტურის“ აუცილებელ შემადგენელ ელემენტს წარმოადგენს. მოდერნის, პოსტ-მოდერნის, მით უფრო პოსტკულტურული ეპოქებისათვის ფოლკლორული ხელოვნება უცხოა და იგი ერთგვარი რელიქტის სახით არის შემორჩენილ-შემონახული. გვინდა თუ არა, ჩვენი საზოგადოება დღეს სწორედ განვითარების იმ ფაზაში თუ ეტაპზე იმყოფება, როდესაც ფოლკლორული ხელოვნება ერთგვარი დანამატის მდგომარეობაში არსებობს და მისი შენარჩუნება მხოლოდ საგანგებო, სახელმწიფოებრივი ზრუნვით თუღა შესაძლებელი. აღნიშნული ტენდენცია სათავეს ჯერ კიდევ იმ პერიოდიდან იღებს, როდესაც ფოლკლორული ხელოვნე-

დასამულ კითხვებზე პასუხის გაცემა იოლი საქმე არ გახლავთ, იგი საგანგებო დაფიქრებას მოითხოვს და მეორეც, ჩვენ დღეს ყველანი, ერთბაშად და ერთობლივად შევედით მსოფლმხედველობრივი ძვრების ეპოქაში. აქედან გამომდინ-

აბ.3

კედაბოგობა დიდი ტვირთი და პასუხისმგებლობა

აბ.4

ტაკვა სოკუმი – საყაროს პარპონიზაციის მოღვაწე

აბ.9

ხალხური ტაკვის სინეინდისათვის!

მითი რა მისი მხატვრული უნიკია

აბ.12

C
M
Y
K

ქორეოგრაფიული ანსამბლი „ჩირადანნი“

ნუგზარ კაპანაძე

ღვანულმოსილი და ამაგდარი ქორეოგრაფი **ნუგზარ კაპანაძე** 1947 წლის 21 ოქტომბერს, საჩხერეში, მოსამსახურის ოჯახში დაიბადა. 1965 წ. დაამთავრა მშობლიური ქალაქის №1 საშუალო სკოლა. ბატონი ნუგზარი ქორეოგრაფ აკაკი ცერცვაძის პედაგოგობით ბავშვობიდანვე ეზიარა ქართული ცეკვის ხელოვნებას. სტუდიიდან სულ რაღაც ერთ წელიწადში ცხათურის ქორეოგრაფიულ ანსამბლ „ციცინათელაში“ გადაიყვანეს, რომლის ხელმძღვანელი გახლდათ, საქართველოს დამსახურებული არტისტი, ცნობილი მოცეკვავე, ანგანსვენებული **მიხეილ შუბაძე**. სკოლის დამთავრების შემდეგ ს. ზაქარიასის სახელობის კულტურულ-საგანმანათლებლო სასწავლებელში აბარებს. ჯგუფს ხელმძღვანელობდა ქართული ქორეოგრაფიის დიდი მოჭირნახულე, **კონსტანტინე (კონო) მანჯგალაძე**. სწორედ მან შეიტანა უდიდესი წვლილი ბატონი ნუგზარის პროფესიონალ ქორეოგრაფად ჩამოყალიბების საქმეში. სასწავლებლის წარჩინებით დამთავრების შემდეგ (1972 წ.), მუშაობას იწყებს თბილისის 123-ე საშუალო სკოლაში. ამ სკოლის ბაზაზე, 1973 წ. ჯერ ქორეოგრაფიული სტუდია, შემდეგ კი ქორეოგრაფიული ანსამბლი „ჩირადანნი“ ჩამოყალიბდა, რომელსაც ბატონი ნუგზარი დაარსებიდან დღემდე წარმატებით ხელმძღვანელობს.

1987 წელს იგი აბარებს შოთა რუსთაველის სახელობის თეატრალურ ინსტიტუტში, რომელსაც 1992 წ. წარმატებით ამთავრებს. ანსამბლ „ჩირადანნი“ საინტერესო შემოქმედებითი ბიოგრაფია აქვს. არსებობის მანძილზე არაერთგზის მონაწილეობდა რესპუბლიკის მასშტაბით გამართულ ოლიმპიადებსა თუ კონკურსებში. 1976 წელს, გერმანიაში

საბჭოთა კავშირის ახალგაზრდობის ფესტივალზე „ჩირადანნი“ პირველ დიდ წარმატებას მიაღწია და ფესტივალის პირველი პრიზი დაიმსახურა. 1980 წელს წარმატებით მონაწილეობდა მოსკოვის ოლიმპიადებში, 1985 წელს კი მოსკოვის მსოფლიო ახალგაზრდობის ფესტივალში; 1987 წელს, მოსკოვის ყრილობათა სასახლეში გამართულ ფესტივალ-კონკურსზე ანსამბლი დაჯილდოვდა პირველი პრიზით – მსუბუქი ავტომობილით. ანსამბლმა „ჩირადანნი“ 14-ჯერ იმოგზაურა პოლონეთის სახალხო რესპუბლიკაში, 3-ჯერ – გერმანიაში, 3-ჯერ – იუგოსლავიაში, რუმინეთში, ბულგარეთში, კუბაში, საფრანგეთში, ფინეთში, დანიაში, ბელგიაში,

პოლანდიაში, ეგვიპტესა და სირიაში. ანსამბლი არსებობის მანძილზე 60-ჯერ იმყოფებოდა საზღვარგარეთ. 1990 წლიდან კი ყოველწლიურად მონაწილეობს თურქეთის ქალაქ სამსუნში გამართულ ფოლკლორის საერთაშორისო ფესტივალ-კონკურსში, საიდანაც ყოველთვის

წარმატებული ბრუნდება.

ბატონ ნუგზარს უკვე მრავალი წელია გვერდში უდგას თავისი აღზრდილი, ანსამბლის ყოფილი მოცეკვავე, ნიჭიერი ქორეოგრაფი **დავით გოგალაძე**. ბატონმა დავითმა, წარმატებით დაამთავრა ს. ზაქარიასის სახელობის კულტ-საგანმანათლებლო სასწავლებელი და დღემდე ერთგულად და აქტიურად ემსახურება ქართულ ქორეოგრაფიულ ხელოვნებას.

დავით გოგალაძე

ბატონ ნუგზარს ეამაყება, რომ მისი აღზრდილები დღეს აკადემიურ ანსამბლებში აგრძელებენ ცეკვას, მრავალი კი საბავშვო ქორეოგრაფიას ემსახურება.

2012 წლის 21 ივნისს, პროფკავშირების კულტურის ცენტრში ჩატარდა ანსამბლ „ჩირადანნი“ 35 წლისადმი მიძღვნილი საღამო. ღონისძიებაში მხოლოდ ბატონი ნუგზარის აღზრდილები მონაწილეობდნენ. მაღლიერების ნიშნად, ყოფილ პედაგოგს მოცეკვავეებმა სიურპრიზი გაუკეთეს – საჩუქრად გადასცეს ავტომანქანა. ეს არა მარტო დამსწრე საზოგადოებისთვის, არამედ ბატონი ნუგზარისთვისაც იმდენად მოულოდნელი იყო, რომ ყველა განცვიფრებული და გაოგნებული დარჩა მომხდარით.

ბავშვთა ქორეოგრაფიაში განუვლი დიდი ღვანლისთვის ნუგზარ კაპანაძეს, 1988 წ. მიენიჭა საქართველოს დამსახურებული არტისტის წოდება, მოგვიანებით კი დაჯილდოვდა ღირსების ორდენით. 2014 წლის 5 აპრილს, საქართველოს ქორეოგრაფიის მოღვაწეთა შემოქმედებითი კავშირის გადაწყვეტილებით ბატონი ნუგზარი ჯილდოვდება „ქორეოგრაფიის ბრწყინვალეების“ ორდენით, ხოლო ანსამბლ „ჩირადანნი“ მიენიჭა „სანიმუშო საბავშვო სახალხო ქორეოგრაფიული ანსამბლის“ წოდება.

ქორეოგრაფიული ანსამბლი „ვარძია“

C
M
Y
K

მაია ქისტაური და ჯიჟალ ნათენაძე

ანსამბლ „ვარძია“ დამფუძნებელი და სამხატვრო ხელმძღვანელი **ჯემალ ნათენაძე** დაიბადა 1966 წლის 5 აგვისტოს ქ. თბილისში. დაამთავრა 71-ე საშუალო სკოლა.

ახალგაზრდა და ნიჭიერი ხელოვანის შემოქმედებით გზა ჯერ კიდევ ადრეულ – ბავშვობის ასაკში დაიწყო. ბატონი ჯემალი უდიდესი სიბოთი და სიყვარულით იხსენებს პირველ მასწავლებელს – **ვანო ქსოვრელს**, რომელმაც ქართული ცეკვის სიყვარულსა და საიდუმლოს აზიარა. მას შემდეგ წარმატება მისი თანამდევია გახდა.

ცხოვრებაში მიღებულ უამრავ ჯილდოთაგან, ყველაზე მნიშვნელოვანად ისევ ბავშვობაში მიღებულ წარმატებას მიიჩნევს. ეს იყო საბჭოთა კავშირის ლაურეატობა მოსკოვში.

წარმატება კი წარმატებას მოსდევდა.

ბატონმა ჯემალმა ცეკვა გააგრძელა სახალხო ანსამბლ „ფერხულში“, რომელსაც ირაკლი ხმალაძე ხელმძღვანელობდა. განათლების გაღრმავების მიზნით სწავლა განაგრძო საქართველოს პოლიტექნიკურ ინსტიტუტში, ასევე დაამთავრა სერგო ზაქარიაძის სახელობის კულტურულ-საგანმანათლებლო სასწავლებლის ქორეოგრაფიული ფაკულტეტი. ბატონმა ჯემალმა იმ პერიოდში ცეკვა დაიწყო ფიზკულტურის ინსტიტუტთან არსებულ ქორეოგრაფიულ ანსამბლ „მარულაში“, რომელსაც **ვახტანგ ჭყონია** ხელმძღვანელობდა. სწორედ

ამ ანსამბლში შეხვდა თავის მომავალ მეუღლეს, ქალბატონ მაია ქისტაურს, რომელიც არა მარტო ცხოვრების მეგობარი, არამედ მისი საქმიანი პარტნიორი და გვერდში მდგომი გახდა.

მაია ქისტაური დაიბადა 1969 წლის 18 აგვისტოს ქ. თბილისში. მის მიერ ქართულ ქორეოგრაფიულ ხელოვნებაში გადადგმული ნაბიჯები უკავშირდება გორკის კულტურის სასახლესთან არსებულ სტუდიას და პირველ ქორეოგრაფს ანდრო დოლიძეს. სკოლის დამთავრებისთანავე სწავლა განაგრძო თბილისის სერგო ზაქარიაძის სახელობის კულტურულ-საგანმანათლებლო სასწავლებელში ქორეოგრაფიულ ფაკულტეტზე. პარალელურად ცეკვავდა რკინიგზელთა სასახლეში ქორეოგრაფ გივი ლაცაბიძის ხელმძღვანელობით. ქალბატონი მაია სწავლას აგრძელებს მოსკოვის კულტურის მუშაკთა კვალიფიკაციის ასამაღლებელი კურსების საერთაშორისო ინსტიტუტში ქორეოგრაფიის განხრით. ასევე დამთავრებული აქვს ქ. თბილისის დამოუკიდებელი ინსტიტუტის პედაგოგიკის ფაკულტეტი.

2005 წელს, ქ. თბილისის კერძო მრავალპროფილიანი სკოლა „ლილეს“ ბაზაზე ჯემალ ნათენაძე ქმნის ბავშვთა ქორეოგრაფიულ ანსამბლ „ვარძია“. ბატონი ჯემალისა და ქალბატონი მაიას დაულალავმა შრომამ შედეგი გამოიღო და 1 ნელინადმი (2006 წ.), რკინიგზელთა კულტურის სახლში გამართულ ბავშვთა საერთაშორისო დღისადმი მიძღვნილ ღონისძიებაზე, დებიუტანტმა ანსამბლმა დიდი მოწონება დაიმსახურა.

ანსამბლი „ვარძია“ საქართველოს თუ მის ფარგლებს გარეთ გამართული ფესტივალ-კონკურსების მრავალგზის გამარჯვებულია:

2007 წ. – IX საერთაშორისო ფესტივალის „ფოლკლორიადა“ – ნომინაცია „ფესტივალის აღმოჩენა“ და ფასიანი საჩუქარი;

2007 წ. – რესპუბლიკური ოლიმპიადა – I ხარისხის დიპლომი და ოქროს მედალი;

2007 წ. – თურქეთი, ქ. ალანია (კონაკის ფესტივალი) – ლაურეატის დიპლომი;

2008-09 წწ. „ფრიდონისეულზე“ წარმატებული გამოსვლისთვის ანსამბლი ჯილდოვდება ლაურეატის ნოდებით.

2008-09 წწ. – „ფოლკარტი“ ანსამბლს აჯილდოვებს დიპლომით აქტიური შემოქმედებითი მოღვაწეობისათვის;

2009 წ. – ფესტივალის „ერთსულოვნება“ – ლაურეატის დიპლომი;

2009 წ. – ქ. კობულეთი, IV რესპუბლიკური ფესტივალ-კონკურსი „ზღვის ჰარმონია“ – „გრან-პრი“;

2009 წ. – თბილისის მერიის საპატიო სიგელი – თბილისობის 30 წლისთავისადმი მიძღვნილ საიუბილეო ღონისძიებაში აქტიური მონაწილეობისათვის;

2009 წ. – ფონდი „კეთილი ნების დესპანი“, „ნიჭიერ ბავშვთა ფორუმში“ წარმატებული მონაწილეობისათვის ანსამბლ „ვარძიას“ აჯილდოვებს ოქროს მედალით.

2010 წ. – ჯანო ბაგრატიონის 100 წლის იუბილესადმი მიძღვნილი ფესტივალ-კონკურსი – ოქროს მედალი და ლაურეატის დიპლომი;

2010 წ. – ანსამბლმა „ვარძია“, აჭარის სახელმწიფო ანსამბლთან ერთად, დავით ნულუკიძის შემოქმედებით საღამოზე ღირსეულად გამოავლინა თავი;

2012 წ. – ბულგარეთი, ქ. ვარნა, IX საერთაშორისო ფესტივალ-კონკურსი „სლავიანსკი ვენცე“ – I ხარისხის დიპლომი;

2013 წ. – ბულგარეთი, ქ. ნესებრი – „გრან-პრი“.

განსაკუთრებით აღსანიშნავია, რომ ბავშვთა ქორეოგრაფიული ანსამბლი „ვარძია“, 2010 წლიდან აქტიურად მონაწილეობს საქართველოს ქორეოგრაფიის მოღვაწეთა შემოქმედებითი კავშირის მიერ ორგანიზებულ ღონისძიებებში და არა ერთხელ უსახელებია თავი. შრომა და ამაგი ნამდვილად დაუფასდათ ბატონ ჯემალს და ქალბატონ მაიას – 2013 წ. საქართველოს ქორეოგრაფიის მოღვაწეთა შემოქმედებითი კავშირის დადგენილებით ანსამბლ „ვარძიას“ მიენიჭა სანიმუშო საბავშვო სახალხო ქორეოგრაფიული ანსამბლის ნოდება. 2014 წ. 5 აპრილს, ფრიდონ სულაბერიძისადმი მიძღვნილ მასშტაბურ ღონისძიებაზე, ბატონ ჯემალ ნათენაძეს გადაეცა საპატიო ჯილდოები: ქ. თბილისის მერიის ინიციატივით დაჯილდოვდა „კულტურის ამაგდარისა“, ხოლო საქართველოს ქორეოგრაფიის მოღვაწეთა შემოქმედებითი კავშირის მიერ „ქორეოგრაფიის ამაგდარის“ ორდენებით.

ვუსურვოთ ბატონ ჯემალსა და ქალბატონ მაიას წარმატებები შემოქმედებით გზაზე. დაე მრავალჯერ გაეზარებინოს მათ მიერ შექმნილ ანსამბლს ქართული თუ უცხოელი მაყურებელი ქართული ხალხური ცეკვების შესრულების მაღალი საშემსრულებლო ხელოვნებით.

გიორგი
ბერუშვილი

გიორგი (მალმენდი) ბერუშვილი დაიბადა 1948 წ. 7 ნოემბერს ქ. თბილისში. ჯერ კიდევ 5 წლის ბავშვს, დედამ – ნატალია ქოპილაშვილმა შეაყვარა და ასწავლა ქართული ცეკვა. „მარიამობას“ დიდი დღესასწაული იმართებოდა. ხალხი ზეიმობდა, ცეკვავდა, იმართებოდა ჭიდაობა და სხვა სანახაობრივი ღონისძიებანი. ერთხელაც გულმა ვერ მომითმინა, სხვათა ცეკვის შემხედვარემ, ფეხსაცმელები გავიძრე და თითის წვერებზე დავიწყე ცეკვა. ხალხი გაკვირვებული მიყურებდა. შეხედეთ, შეხედეთ, ეს პატარა ბიჭი რა კარგად ცეკვავსო. სახლში ბედნიერი დავბრუნდი. ფეხის გულუბში მინდვრის ეკლები მქონდა შესობილი, მაგრამ ამას არაფრად დაგიდედით.

ეს იყო ჩემი პირველი გამოსვლა საზოგადოების წინაშე, – იგონებს ბატონი გიორგი.

7 წლისა თბილისის 111-ე საშუალო სკოლაში შეიყვანეს. სკოლის ცეკვის წრეს ხელმძღვანელობდა, დღეს უკვე მსცოვანი, ამავდარი, დამსახურებული პედაგოგი ქიჭიკო ბოხუა. პატარა გიორგი იღეთებს სწრაფად ითვისებდა, ამიტომ ბატონმა ქიჭიკომ მალევე გადაიყვანა ანსამბლში. წარმატება წარმატებას მოსდევდა, რაც უფრო მეტ ხალისსა და ცეკვისადმი სიყვარულს სძენდა ბავშვს.

სკოლის დამთავრების შემდეგ გიორგი ბერუშვილმა ჩააბარა კულტურულ-საგანმანათლებლო სასწავლებელში ქორეოგრაფიულ განყოფილებაზე. მისაღებ გამოცდაზე ფიურის წევრები იყვნენ: დავით ჯავრიშვილი, კონსტანტინე მანჯგალაძე, ავთანდილ თათარაძე, ანტონ ჩიხლაძე და ლილი გვარამაძე. ასეთი სახელოვანი პიროვნებების წინაშე წარდგომა დიდი პატივი იყო ბატონი გიორგისათვის. სასწავლებელში სწავლის პარალელურად ცეკვავდა ბუნხუტი დარახველიძესთან. შემდეგ იყო სახელმწიფო ანსამბლი. ამ პერიოდს ბატონი გიორგი დიდი სიამოვნებით იხსენებს: – ანსამბლში „ტრიუკარ გიორგი ბერო“ მეძახდნენ. დატვირთვაც უზარმაზარი მქონდა, მაგრამ რას ვიზამდი. ყველაფრისთვის უნდა გამეძლო და ვუძლებდი კიდევ.

ანსამბლთან ერთად გიორგი ბერუშვილმა თითქმის მთელი მსოფლიო მოიარა. იყო უამრავი წარმატება, აპლოდისმენტები. ქართული ცეკვის შესრულებით ნა-სიამოვნები მაყურებელი აღფრთოვანებული ტოვებდა

საკონცერტო დარბაზებს.

რამდენიმე წლის შემდეგ ბატონმა გიორგიმ მუშაობა დაიწყო საავიაციო ქარხნის კულტურის სახლში ქორეოგრაფად. მართლაც კარგი ანსამბლი ჩამოაყალიბა. აქაც არ მოკლებიათ წარმატებები და ხალხის სიყვარული.

იმ პერიოდში მუსიკალურ-ქორეოგრაფიულ საზოგადოებასთან გაიხსნა საქართველოს ქორეოგრაფიული უნივერსიტეტი, რომელიც გიორგი ბერუშვილმა წარმატებით დაამთავრა. პარალელურად, ნახევარ განაკვეთზე მუშაობდა მუსიკალურ-ქორეოგრაფიულ საზოგადოებაში, რომელსაც მაშინ ოთარ გორდელი ხელმძღვანელობდა.

1968 წელს, გიორგი ბერუშვილმა ჩამოაყალიბა ბავშვთა ქორეოგრაფიული ანსამბლი „ოცნება“, რომელსაც დღემდე წარმატებით ხელმძღვანელობს.

ბატონი გიორგი სიამოვნებით იხსენებს საგარეჯოს დიდ თეატრში მუშაობის დროსაც. იმ პერიოდში, რაიკომის პირველი მდივანი ქალბატონი მედიკო მეზერშივილი ყოფილა, რომელიც ყველა პირობას უქმნიდა ბატონ გიორგის, რათა ანსამბლი ერთ-ერთი საუკეთესო და წარმატებული ყოფილიყო.

ამჟამად, ბატონი გიორგი, მეუღლესთან, ქალბატონ ქეთევან ბერუშვილთან ერთად სათავეში უდგას თბილგვირაბშენის კულტურის სახლში არსებულ ანსამბლს, რომელსაც სახელად „ოცნება“ ჰქვია. პარალელურად მუშაობენ გარდაბნის რ-ნის სოფელ სართიჭალის №1 საჯარო სკოლაში ქორეოგრაფებად.

ბატონი გიორგი და მისი მეუღლე – ქეთევან ბერუშვილი საქართველოს ქორეოგრაფიის მოღვაწეთა შემოქმედებითი კავშირის წევრები არიან. მათ მდიდარ ბიოგრაფიაში უამრავი საპატიო ნიშნები მიიღვეს: ბრძანდებიან ხელოვნების დამსახურებული მოღვაწეები, ღირსების ორდენის კავალრები, ქართული კულტურის ამავდარები, მრავალგზის ფესტივალ-კონკურსის ლაურეატები. მათი ხელმძღვანელობით ქორეოგრაფიულმა ანსამბლმა „ოცნებამ“ არა ერთ წარმატებას მიაღწია. ღვაწლიც დაუფასადათ: საქართველოს ქორეოგრაფიის მოღვაწეთა შემოქმედებითი კავშირის გადწყვეტილებით ანსამბლ „ოცნებას“ მიენიჭა „სანიშნის საბავშვო სახალხო ქორეოგრაფიული ანსამბლის“ წოდება.

ანსამბლის რეპერტუარი ძალზე მრავალფეროვანია, მაგრამ განსაკუთრებით გამოარჩევენ ეროვნულ მოტივებზე დადგმულ ცეკვას სახელწოდებით „საზეიმო“. ცეკვა მიდის ქართული ეროვნული დროშის ქარგის ფონზე, რომელსაც ყველა ქართველისთვის განსაკუთრებული დატვირთვა აქვს. ანსამბლი „ოცნება“ ცეკვა „საზეიმოთი“ არა ერთხელ წარსდგა მაყურებლის წინაშე და დიდი მოწონებაც ხვდა წილად.

ბატონ გიორგის და ქალბატონ ქეთევანს ოჯახი და შთამომავლობაც ღირსეული ჰყავს. ხელოვნებისადმი ლტოლვა და სიყვარული არა მარტო შვილებს, არამედ შვილიშვილებსაც გადაეცათ.

ვაჟიშვილი – ანზორ ბერუშვილი ყოფილი მოცეკვავეა და ახლაც აპირებს დიდ ქორეოგრაფიულ ხელოვნებაში დაბრუნებას; შვილიშვილი თამთა – ნინო ანანიავილითან ცეკვავს; სიძე – ქალიშვილის ქმარი, სიმღერისა და ცეკვის სახელმწიფო ანსამბლ „რუსთავის“ მუსიკოსი გახლავთ.

განთი „საქართველოს ქორეოგრაფია“ წარმატებებს, წინვლას და დიდხანს სიცოცხლეს უსურვებს ამავდარ ქორეოგრაფებს. მრავალგზის გაეხარებინოს მათ მიერ შექმნილი ორივე ანსამბლს არა მარტო ქართველი, არამედ უცხოელი მაყურებელი ქართული ხალხური ცეკვების შესრულების მაღალი საშემსრულებლო ხელოვნებით.

ქორეოგრაფიული ანსამბლი „ოცნება“

ქორეოგრაფიული ანსამბლი „ამაღლება“

C
M
Y
K

გურამ ინასარიძე

დალოცვილი და ღვთივკურთხეული მხარეა სამცხე-ჯავახეთი, თვითონ ძირძველი საქართველო, ქართველი ერის სულიერი მშვენიერების დიდი ნიშან-სვეტი. ზნე-ჩვეულებებს, პატიოსნებას ადამიანური ღირსების სამოსში ახვევს აქაური ხალხი. ამ მხარეში საუკუნეების განმავლობაში თითქმის აკრძალული იყო ქართული საუბარი და სწავლება, მაგრამ უამთა სვლამ ვერ შეცვალა ქართველი კაცის ღვთით გასხივოსნებული სულიერი სამყარო.

გააფთრებით დაძრწოდნენ ცოფმორეული ურდოები. სამცხე-ჯავახეთი, მაინც ვერ წამოაჩოქეს, ქართველ კაცს სიცოცხლის ხალისი და თავისი ქვეყნის ხალხური შემოქმედება ვერ ამოუშანთეს გულიდან.

„ჩემო სამშობლო, მესხეთო,
ჭარბაგო ღვალე გძირების,
აწყოს იქვალე ღვეთოს
საქმენი შენი შეილესი“.

სწორედ მესხეთ-ჯავახეთის ღვიძლი შვილია გურამ ინასარიძე. იგი დაიბადა ახალციხის რაიონის სოფ. მუსხში 1953 წლის 9 მაისს. ბავშვობიდანვე ძალიან უყვარდა ცეკვა, განსაკუთრებით კი ქართული ხალხური ცეკვები. მუსხის საშუალო სკოლაში სწავლისას იგი პარალელურად დადიოდა ქორეოგრაფიულ წრეზე, სადაც ეუფლებოდა ქართულ ხალხურ შემოქმედებას. ქორეოგრაფი რაფიკა დათიკაშვილი დიდ იმედებს ამყარებდა მასზე. ეს იმედი არ გაუცრუვდა პედაგოგს. ცეკვის უზომო სიყვარულმა გურამი მიიყვანა ქ. თბილისის სერგო ზაქარიასის სახელობის

კულტურულ-საგანმანათლებლო სასწავლებელში ქორეოგრაფიულ განყოფილებაზე, ქორეოგრაფ კონსტანტინე (კონო) მანჯგალაძის ჯგუფში. გურამი დიდი მონდომებით სწავლობდა საქართველოს ყველა კუთხის დამახასიათებელ ცეკვებს, ამასთანავე – სამეჯლისო ცეკვებსაც.

სასწავლებლის წარმატებით დამთავრებისთანავე იგი ბრუნდება მშობლიურ მხარეში და 1977 წ. მუშაობას იწყებს ახალციხის რაიონის სოფ. ურაველში ქორეოგრაფად, სადაც გახსნა ბავშვთა ქორეოგრაფიული სტუდია. ამ სტუდიის ბაზაზე 30 ბავშვის შემადგენლობით ჩამოაყალიბა ანსამბლი „ურაველი“. ეს ანსამბლი მონაწილეობას ღებულობდა რაიონის ყველა ღონისძიებაში და წარმატებით გამოდიოდა ყველა რესპუბლიკურ ფესტივალზე.

1982 წელს გურამ ინასარიძე მიწვეული იქნა ასპინძის რაიონში ქორეოგრაფად. ბავშვთა სტუდიის ბაზაზე ორი წლის შემდეგ

დაეგეგმებინა.

ბავშვებს განსაკუთრებით უყვარდათ თავისი პედაგოგი და ცდილობდნენ მისგან საუკეთესოდ აეთვისებინათ ყველა ცეკვის ილეთი.

ანსამბლ „ვარძიის“ მოსწავლეებიდან განსაკუთრებით გამოირჩეოდნენ მანუჩარ ნარიმანიძე, მაკა ბერიძე, სპარტაკ ბერიძე, მარინა ვოსკანიანი, მეგი სეთურიძე და სხვები.

გურამ ინასარიძეს დამხმარე პედაგოგი არ ჰყავდა, იგი ამ საქმიანობას მარტო ეწეოდა.

მის ცხოვრებაში დადგა პერიოდი, როცა მისი ქორეოგრაფიული საქმიანობა დროებით შეჩერდა. ამ პერიოდს იგი ყოველთვის სინანულით იხსენებს. სამაგიეროდ მისი დაფრთხილებული მოსწავლეები, ან სტუდენტები, უნივერსიტეტის ანსამბლში ცეკვავდნენ და საზღვარგარეთ დადიოდნენ. 1998 წელს ერაყში (ქალაქ ბაღდად-

გურამს ცეკვის გარეშე ვერ წარმოედგინა ცხოვრება, ამიტომ იგი 2012 წლიდან კვლავ ჩადგა შემოქმედებით ფერხულში. იგი მოღვაწეობს აგრძელებს ასპინძის რაიონში – ვარძიის მიმდებარე ტერიტორიულ სოფლებში, თმოგვ-ნაქალაქეში. ორი წლის განმავლობაში იქ შექმნილმა ბავშვთა ანსამბლმა „ამაღლებამ“ უკვე დიდ წარმატებებს მიაღწია. 2013 წლის ოქტომბერში, ქ. ახალქალაქში ჩატარდა ფესტივალი „შემოდგომა ჯავახეთში“. ანსამბლი „ამაღლება“ დიდ წარმატებით გამოვიდა ამ ფესტივალზე და ლაურეატის წოდებაც დაიმსახურა.

გახალისებული და ენერგიით აღსავსე ანსამბლი „ამაღლება“ თავისი ქორეოგრაფის დაუღალავი შრომით კვლავ აგრძელებს შემოქმედებით მოღვაწეობას და 2014 წლის 2 მარტს მონაწილეობას ღებულობს ქ. თბილისში გამართულ ფესტივალზე „გაზაფხული შემოსულა ლენ“. აქ ანსამბლის ყველა მონაწილე დაჯილ-

დგე უკვე შეიქმნა ანსამბლი „ვარძია“, რომელიც წარმატებით გამოვიდა ვარძიის 800 წლისთავზე რაიონის ანსამბლთან ერთად. ამ დღესასწაულს ესწრებოდნენ როგორც საქართველოს მთავრობა და კულტ-მოღვაწეები, ასევე უცხო ქვეყნის

ში გამართა აზიის ხალხთა ხალხური შემოქმედების ფესტივალი, სადაც მისმა აღზრდილმა ბავშვებმა (სტუდენტებმა) მონაწილეობა მიიღეს და პირველი ადგილი მოიპოვეს.

დგოდა პირველი ხარისხის მედლებითა და დიპლომებით.

ანსამბლი „ამაღლება“ აგრძელებს ნაყოფიერ მოღვაწეობას. მასში გაერთიანებული 25 წევრი ქალ-ვაჟი დიდი რუდუნებით სწავლობს და ეუფლება საქართველოს ყველა კუთხის დამახასიათებელ ცეკვებს.

ვარძიის დღესასწაულზე ანსამბლი გამოვიდა ახალი რეპერტუარით – „მესხური ფერხულით“. ეს ძველისძველი მესხეთ-ჯავახეთის კუთხის დამახასიათებელი ისტორიული ცეკვა მოიძია და აღადგინა ბატონმა გურამმა, რამაც დიდი მოწონება დაიმსახურა. ამ ცეკვით იგი ეამბორება თავის საყვარელ კუთხეს მესხეთს.

ბატონი გურამი არის ის კაცი, რომელიც ქართულ მაღლიან საქმეს ემსახურება. მუდამ მაღლიერნი იქნებიან მის მიერ აღზრდილი თაობები. გამარჯვებული კაცის ღიმილს რა შეედრება ნეტავი? დაე გამარჯვებული კაცის ღიმილი მუდამ გეფინით სახეზე ბატონო გურამ.

წარმატებები გქონოდეთ თქვენს მაღლიან შემოქმედებით საქმიანობაში.

ხალხური სეკვის სინონდისათვის!

ქვეყნის მასშტაბით უკვე გამართული და სამომავლოდ დაგეგმილი ფესტივალ-კონკურსების რიცხოვნობა რაოდენობის მიხედვით თუ ვიმსჯელებთ, ქართული ქორეოგრაფიული ხელოვნება სისხლსავსე შემოქმედებითი ცხოვრებით ცხოვრობს. დღე ისე არ გაივლის, ელექტრონულმა საინფორმაციო საშუალებებმა და პრესის ორგანოებმა ქვეყნის სხვადასხვა ქალაქსა თუ რაიონულ ცენტრში ჩატარებული კონცერტების შესახებ არ მოგვითხრონ. დიდ სცენასა და მის შესატყვის მასობრიობას, როგორც იტყვიან, დიდი მადა აქვს. ეს იმას ნიშნავს, რომ უწყვეტ საკონცერტო აუიოტაჟს მოცუვავე-შემსრულებელთა უაღრესად ფართო რაოდენობა და, რაც არანაკლებ მნიშვნელოვანია, შესატყვისი რეპერტუარი ესაჭიროება. პირდაპირ უნდა ითქვას, რომ როგორც ერთი, ასევე მეორე მიმართულებით, მდგომარეობა ერთობ მძიმე და ძნელად მოსაგვარებელია.

საქმე ისაა, რომ საფესტივალო თუ საკონკურსო ღონისძიებების უდიდესი ნაწილი ჩვენი მოზარდების ანუ მოსწავლე-ახალგაზრდობის მხრებზე გადადის. ეს ფაქტი არის ძირითადი მიზეზი იმისა, რომ საკონცერტო ღონისძიებების მხატვრულ-ესთეტიკური დონე საჭირო სიმაღლეზე ვერ ადის და უკეთესისაკენ სწრაფვის სურვილს ბადებს. მიუხედავად ამისა, არ შეიძლება იმ გარემოების დავინწყება, რომ ცეკვის სტუდიებში, წრეებსა თუ ანსამბლებში გაერთიანებული მოზარდები მუდმივი პედაგოგიური ზედამხედველობის არეში იმყოფებიან, მონყვეტილი არიან ქუჩის მავნე ზეგავლენას და ფიზიკურ-ესთეტიკური აღზრდის მიმართულებით განეული მუშაობის აქტიურ მონაწილე-სუბიექტებად გვევლინებიან.

აღნიშნულის გათვალისწინებით პედაგოგ-ქორეოგრაფები, სკოლების

ხელმძღვანელები, მუსიკოს-აკომპანიატორები და, რაღა თქმა უნდა, უპირველესად მშობლები, გულწრფელ პატივისცემას, გულითად მადლობას და სიყვარულს იმსახურებენ.

არსებული რეალობის ფარგლებში გაცილებით რთულადაა სარეპერტუარო პოლიტიკის საქმე და ამ მხრივ არსებული მიდგომები. ფესტივალ-კონკურსებზე საბავშვო და მოზარდთა ანსამბლები, როგორც წესი 2-3 ცეკვით გამოდიან. ეს გარემოება მოითხოვს სასცენო-საჩვენებლად გამოტანილ იქნეს ეფექტური საცეკვაო ნომრები. სწორედ ამის გამოა და ეს არა ერთხელ აღინიშნა პრესაში, რომ მთელი 3-4 საათიანი კონცერტის განმავლობაში სულ 4-5 საცეკვაო ნომერი სრულდება. ესენია: „აჭარული“, „მთიულური“, „სვანური“, „რაჭული“ და კიდევ ორი-ოდ სხვა. ამ ბოლო დროს აღნიშნულ ჩამონათვალს დამატა ე.წ. „კავკასიური“ და „აფხაზური“ ცეკვები.

ერთი წუთით, თავი დაეანებოთ იმ ფაქტს, რომ ზემოთ ჩამოთვლილ ცეკვათა დასახელებში საწყის ეტაპებზე დაშვებულია გარკვეული უზუსტობები თუ პირობითობა. გამოცდილი ქორეოგრაფები და ქორეოლოგები ერთხელ აღნიშნავენ, რომ საზოგადოდ ცეკვა „სვანური“, „აჭარული“, „რაჭული“, „კავკასიური“ თუ „აფხაზური“ არ არსებობს. ყოველ ცეკვას სინამდვილეში თავისი კონკრეტული სახე აქვს და მათ შეიძლება მხოლოდ რომელიღაც გამამთლიანებელი მოტივი, სტილი, თუ მხატვრული ელემენტები ამსგავსებდეს ერთმანეთთან.

შეიძლება ვინმემ თქვას – რა მნიშვნელობა აქვს ყოველივე ამას? ჩვენი აზრით აქვს და თანაც სერიოზული მნიშვნელობა, რადგან კონკრეტული კუთხური ელემენტების არცოდნამ თუ მისთვის ანგარიშის გაუნეკვლობამ უკვე

მოიტანა უარყოფითი შედეგები.

დაკვირვებული მაყურებელი და პროფესიონალი ქორეოგრაფები უკვე შეშფოთებით საუბრობენ იმის შესახებ, რომ საქართველოს სხვადასხვა კუთხისათვის დამახასიათებელი ცეკვები ცალკეული ილეთების დონეზე საოცრად დაემსგავსა ერთმანეთს. უფრო მეტიც, მათში უხეშად შეიჭრა ე.წ. „კავკასიური“ ცეკვებისათვის დამახასიათებელი უმიზნო „ტეხილები“, „ბრუნვები“, „მუხლილეთები“ და ა.შ. გასაოცარი ის არის, რომ აღნიშნული ილეთების პირველწყარო ჩრდილოკავკასიურ ცეკვებში თავის დროზე ქართული რეალობიდან გადაიტანეს ჩვენმა ცნობილმა ქორეოგრაფებმა. ახლა კი სპორტული ფინით თუ ელემენტებით გაჟღერებული ეს მოძრაობები უკანვე გადმოაქვთ და ქართულ ცეკვებში ნერგავენ ისევ და ისევ ქართველი ქორეოგრაფები.

ორიოდ სიტყვით ცეკვა „აფხაზურის“ შესახებ.

ჩვენს მოძმე აფხაზებს აქვთ რამდენიმე ძირითადი ცეკვა, რომელიც საინტერესოა, როგორც ფორმით, ასევე შინაარსით. ეს არის „შარათინ“, „აჩუ-აჩუ“, „ნართა“...

არაფერია გასაკვირველი იმაში, რომ აფხაზურ ცეკვებში ნათლად იკითხება მთის რეგიონებისათვის დამახასიათებელი მოძრაობები, ცერ-ილეთები, შეხტომები... ამ მხრივ ის სრულიად ბუნებრივად ჯდება საქართველოს სხვა კუთხისათვის საერთო ტენდენციებში, თუმცა აქვს მხოლოდ მისთვის დამახასიათებელი მამაკაცისა და ქალის მოძრაობებიც.

გულდასაწყვეტია, რომ ბევრმა ქართველმა ქორეოგრაფმა, რომელთაც, როგორც ჩანს აფხაზური ცეკვების შესახებ საკმაოდ ზერელე წარმოდგენა აქვთ, ამ უკანასკნელთა ნახაზში ფართოდ ჩართეს მთიულურ-ყაზბეგური

ილეთები და ილეთთა ნაკრებები. ისე გასაკვირი აღბათ არც ეს მოვლენა უნდა იყოს თუ გავითვალისწინებთ, რომ ზემოაღნიშნული ილეთები უკვე ისეთ სახასიათო, ნახევრად სახუმარო ტიპის ცეკვებშიც გამოჩნდა, როგორიცაა „რაჭული“. ეს გარემოება აშკარად მიუთითებს, რომ სახეზე გვაქვს სააზროვნო შტამპები, პრიმიტიული, ცალმხრივი ქორეოგრაფიული აზროვნება.

ყველაფერი ეს ერთად აღებული გვაფიქრებინებს, რომ ქართველ ქორეოგრაფთა კორპუსში ყველაფერი ნესრიგში ვერ არის, ძალიან ბევრ სპეციალისტს სერიოზული გადამზადება და კვალიფიკაციის ამაღლება ესაჭიროება. ამაზე უნდა დაფიქრდეს ყველა, ვის ხელშიც არის ტრენინგების, ვორქ-შოებისა და საფესტივალო გამოსვლების დროს პედაგოგ-ქორეოგრაფთა მომავალზე ზრუნვის საქმე.

ცხადია, ბევრი უნდა იფიქრონ მათ, ვისაც მომავალ დამდგმელ-ქორეოგრაფთა მომზადების სადავებები უპყრიათ ხელთ. ბოლოს კი აუცილებელია სპეციალური ლიტერატურის დიდი სერიის მომზადება, წიგნების, ბროშურების გამოცემა და მათი ფართომასშტაბიანი პროპაგანდა.

მურმან გამისონია,
კავშირის პასუხისმგებელი მდივანი

საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრს ქალბატონ თამარ სანიკიძეს!

ქალბატონო თამარ,

საყოველთაოდ ცნობილი ფაქტია, რომ კულტურა არა მხოლოდ აყალიბებს ერის მენტალობასა და იდენტობის ფორმას, არამედ მის თვითმყოფადობას გარესამყაროს კულტურული იმპერიალიზმისგანაც იცავს. აღნიშნულ კონტექსტში კულტურის სხვა დარგებთან ერთად განსაკუთრებულ ფუნქციას ასრულებს ეროვნული ფოლკლორი ყველა თავისი შემადგენელი ნაწილით, მათ შორის, ხალხური ქორეოგრაფიული ხელოვნებით.

ქართულმა ქორეოგრაფიამ, ხალხური ხელოვნების სხვა დარგებთან ერთად დღემდე მოიტანა ჩვენი ერის ეთნოკულტურული ერთიანობისა და მენტალური თვითგამოხატვის ფილოსოფია. სწორედ ამ როლისა და მნიშვნელობის აღიარებას წარმოადგენდა ის ფაქტი, რომ მართალია

დაგვიანებით, მაგრამ საბოლოოდ მაინც ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლის სასწავლო გეგმებში (ერთიანი ეროვნული სასწავლო გეგმა) შეტანილ იქნა ქართული ცეკვის გაკვეთილები.

ქორეოგრაფიული კულტურის ბედით დაინტერესებულ სპეციალისტებს, რომელთათვისაც კარგადაა ცნობილი თუ როგორი მასშტაბებით იზრდება ინტერესი და მოთხოვნები თანამედროვე ფოლკლორულ (სპეციალისტების სასწავლო-საჩვენებელი მასალები, მუსიკალური თანხლების პარამეტრები და ა.შ.), ვარაუდობდნენ, რომ სამომავლოდ პედაგოგ-ქორეოგრაფის კვირეული დატვირთვა აღნიშნული მიმართულებით გაიზრდებოდა და საგნის სწავლება უფრო სისტემურ სახეს შეიძენდა.

სამწუხაროდ, მოლოდინი არ გამართლდა. ჯერ იყო და ცეკვის სწავლების ფორმატისათვის მუსიკის სასწავლო საგნიდან ერთი კვირეუ-

ლი საათი გამოყვეს, რითაც ეს უკანასკნელი დაზარალდა, ხოლო ახალმა საგანმა ვერაფერი მიიღო. მეორეც, არავის გაახსენდა, რომ ცეკვის ნავლებას საკმაოდ ძვირადღირებული მატერიალურ-ტექნიკური ბაზა ესაჭიროება სპეციალური ჩაცმულობა, დარბაზი, მუსიკალური თანხლება, ძელი, სარკეები და ა.შ.

ასეთ სიტუაციაში, როგორც ეს ხშირად ხდება, მოინახა ყველაზე იოლი, თუმცა უარესი გამოსავალი, კერძოდ დასრულდა პროგრამის საპილოტე სტადია და დაიწყო საუბარი იმის თაობაზე, რომ საჯარო სკოლის სასწავლო საგანთა საერთო ნუსხიდან „ცეკვა“ ამოღებულ უნდა იქნეს.

გულდასაწყვეტი და გულსატკენი იქნება თუ მუდმივ ექსპერიმენტულ რეჟიმში მომუშავე სისტემის მომსახურე სპეციალისტების დღევანდელი თაობა ვერ შეძლებს სკოლის სასწავ-

ლო გეგმებში შეინარჩუნოს მაღალი ეროვნული ღირებულების მქონე ზემოაღნიშნული საგანი.

იქნებ ჯერ კიდევ არ იყოს გვიან და საზოგადოებრივი აზრის გათვალისწინებით, როგორც მოხერხდეს საჯარო სკოლის სასწავლო გეგმაში ქართული ცეკვის გაკვეთილებისათვის გამოყოფილი დროის მოცულობის არა მარტო შენარჩუნება, არამედ მისი გაზრდა. საკითხისადმი ამგვარი მიდგომა სულ სხვაგვარად დააყენებს სრულფასოვანი სასწავლო ბაზის შექმნის, ასევე პედაგოგიური კადრების მომზადების პრობლემას, რაც ხანგრძლივ პერსპექტივაში ეროვნული იდენტობის სრულად შენარჩუნებას და ქართული კულტურის მსოფლიო კულტურულ პროცესებში სრულმასშტაბიან წარმოდგენას შეუწყობს ხელს.

**საქართველოს ქორეოგრაფიის
მოღვაწეთა შემოქმედებითი კავშირი**

გახსენება

კობა გელაშვილი

წავიდა ჩვენგან კეთილშობილი პიროვნება, ხალისიანი, იმედისანი, სამაგალითო მეგობარი და მეოჯახე-გულსატყენია ასეთ ადამიანზე წარსულში ილაპარაკო.

მოულოდნელი იყო მისი გარდაცვალება. მეზივით გავარდა სურამში, კობა გელაშვილი გარდაიცვალა. 20 აპრილს, აღდგომას, მეგობრებმა მისი 43 წლის იუბილე იზეიმეს. მეორე

რე დღეს კი, ბრწყინვალე შვიდეულის პირველ დღეს, მარადიულ სოფელში გადასახლდა...

კობა გელაშვილი დაიბადა 1971 წლის 20 აპრილს, ხაშურის რ-ნის სოფ. ნარვანში. 1994 წელს დაამთავრა საქართველოს მუსიკალურ-ქორეოგრაფიული საზოგადოების ხაშურის ქორეოგრაფიული სტუდიის სრული კურსი. 1994 წელს, სურამში, იმ დროს, როდესაც კულტურული ცხოვრება აღარ არსებობდა, კობა იყო პირველი ადამიანი, ვინც დააარსა ცეკვის ანსამბლი „ცისარტყელა“ და სიცოცხლის ბოლომდე ხელმძღვანელობდა. სხვადასხვა დროს მუშაობდა იტრიის საჯარო სკოლის, ბორჯომის რაიონის კულტურის სახლის და ხაშურის

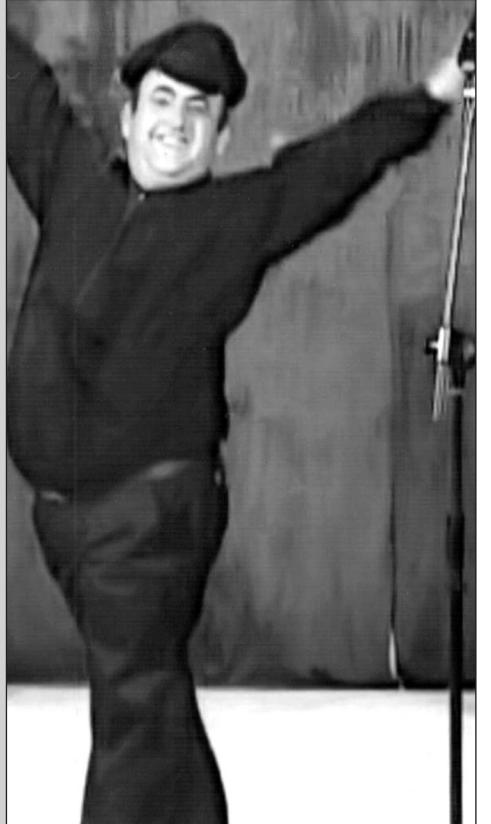
კულტურის ცენტრთან არსებულ სახალხო ანსამბლ „ერისას“ ქორეოგრაფად. არის არა ერთი კონკურსისა და ფესტივალის გამარჯვებული და ლაურეატი.

კობა გელაშვილს დიდი ღვაწლი მიუძღვის სურამ-ხაშურში ქორეოგრაფიული კულტურის განვითარების საქმეში. 20 წლის მუშაობის მანძილზე, მან უამრავი ბავშვი აზიარა ცეკვის ხელოვნებას.

წავიდა და დაგვიტოვა განუზომელი ტკივილი და ბევრი კარგი მოგონება. წავიდა მაშინ, როცა ბევრი რამის გაკეთება შეეძლო მეგობრების, ოჯახისა და თავისი საყვარელი საქმის საკეთილდღეოდ.

მის სახელს დავინყებთ არ უწერია. მის საქმეს მისი შვილი რევაზი გააგრძელებს და კობაც მარად ცოცხალი იქნება!

მარადიულ ნათელში დაივანოს შენმა ალაღმა, კეთილმა სულმა, ჩვენი მეგობარო!

საქართველოს ქორეოგრაფიის მოღვაწეთა შემოქმედებითი კავშირის გამგეობა

ცუვა სიტუმი – სამყაროს ჰატმონიგაციის ბიძგი

სხელობიანი, მჭიდროდ მდგარი, მოცეკვავეთა მიერ შექმნილი ჰორიზონტალური ხაზი, მტკიცედ გადაბმულ ერთგვარ ჯაჭვს ქმნიდა. ეს იყო ხელოვნურად, ქორეოგრაფიულად შექმნილი ზღვარი, რომლის გარღვევაც ერთგვარ ლიობს ქმნიდა. ჰერმეტიკობის დარღვევა კი განაპირობებდა ორივე სამყაროს პერსონაჟების საპირისპირო სივრცეში გადანაცვლებას. ამდენად, მწყობრი ფორმის საცეკვაო ქმედებანიც კოსმიურ დონეებთან არის დაკავშირებული და სივრცის, მიღმურ რწმენა-წარმოდგენათა კომპლექსს უკავშირდება. რიტუალური სივრცეზე ვერტიკალურის ნაცვლად ჰორიზონტალურ პლანში იშლება. სწორი ხაზი სამყაროს მოდელში საიქიოსა და სააქაოს შორის მდებარეობს, როგორც გახსნილი სარტყელი. სწორედ აქ გვაქვს საქმე იმ ფენომენთან, რასაც ადამიანის „შორეული მოგზაურობა“ ჰქვია. სწორი ხაზით ხდება საკრალურ ზღვარზე გადაბიჯება, ხოლო „მიხვეული-მოხვეული“ კი წინააღმდეგობებით აღსავსე იმპეციური გზაა. და როგორც არიანდნეს ძაფმა იხსნა და „წინ წარუძღვა“ ლაბირინთიდან უკან მობრუნებული, ურჩხულის დამმარცხებელი თესვისი, ასევე მიუძღვის წინ ამა ქვეყნის ზღვარს გადასულ მოფერხისებს შორეულ გზაზე გამცილებელი თავმოსამე (მეთაური). ამგვარი მოძრავი ფერხისა, შესაძლოა ითქვას, ჰიპერსივრცობრივი გვირაბია, რომელიც ამქვეყნიურ რეალობას ზემატერიალურ სამყაროებთან აკავშირებს.

აზობრივი ორი რიგიც ამის სიმბოლური გამოხატულება უნდა ყოფილიყო, ორი განსხვავებული სანჯისის, სქესის ან სივრცის კონფლიქტი. მსგავსი სიმბოლური ფორმისაა ძველი ქართული ფერხისა „მზე შინა და მზე გარეთა“ (||მზე შინა), ასევე „სამაია“. იქ ნახსენები ნაბაღვალისი პერსონაჟი და მენესტე, ასევე, მოხვეთა ნაბაღვალისი და საშინელი მწყემსური ქუდი მოსილი მისანი შავი კაცი – ვფიქრობთ, ერთი და იგივე პერსონაჟია, რომელიც სიკვდილსა და ხიოზურ, ქაოსურ სამყაროს უკავშირდება. „სამაიას“ ტექსტებში დაცული მინიშნებები ნამდვილად ამ ცეკვის ნაყოფიერებისა და დრო-ჟამის ცვლის მითებზე გვესაუბრება. სწორედ ამიტომ, „სამაიას“ საფერხული ნახაზიც იღებს სწორხაზოვან, მწკრიულ ფორმას (ზღვარკედელი), რაც ორი სამყაროს, შინასა და გარეს, კეთილისა და ბოროტის დაპირისპირების სიმბოლოდ გვესახება. ასეთივე ფორმისაა ორიგა საფერხისო სანახაობა „შეი და რამაშო“, სადაც სამყაროული მითის მიხარული, სახალისო ინტერპრეტაცია მიმდინარეობს. ქართველ მთელთა კულტმსახურების რიტუალებში კი ნათლად ჩანს ამ მითის გააზრებული მნიშვნელობა, რომელიც ჰარმონიული ცხოვრებისთვის საჭირო აუცილებელ მაგიურ ქმედებას წარმოადგენდა. სეანური „ადრეკილას“ შესწავლისას დადგინდა, რომ ეს მოტივი მთლიანად გასდევს „მურყვამობისა“ და „კვირიას“ დღესასწაულების დრამატურგიას – ორი სოფლის, ორი მხარის შეჯიბრი ნაყოფიერების მოსაპოვებლად.

ამდენად, ორიგა მწყობრი ფორმის საფერხისო ქმედებები ნაყოფიერების რიტუალის თანმდევი წესია, სადაც ნათლად იკვეთება ორი საპირისპირო ძალის ერთმანეთთან შებრძოლებისა და გაჯიბრების ინსცენირება. ვფიქრობთ, დროთა განმავლობაში ეს უძველესი ფორმა საფუძვლად დაედო ქართულ ქორეოგრაფიაში არსებულ არა მხოლოდ საბრძოლო, არამედ შეჯიბრის ხასიათის ცეკვებსაც.

ჩვენ მიერ განხილულ ორიგა ფერხისებს დღემდე შეუწარმუნებია ქსენოფონტეს მიერ აღწერილი მოსინიკების ძველადველი საცეკვაო ფორმა, რომელსაც „ხორუმის“ ძირებს უკავშირებენ. ელინური პერიოდის საისტორიო პროზის დიდოსტატის ცნობით, ხალოები მაშინ მღეროდნენ და როკავდნენ, როდესაც მტერი უყურებდა, ხოლო ნაოსანი მოსინიკები, რომლებიც ქსენოფონტეს მოკავშირეები გახდნენ და სამასი ნავითა და მეომრით დაეხმარნენ ბერძნებს მდინარის გადალახვაში, მტრის შესახვედრად „დაირაზმნენ შემდეგნაირად: ისინი დანაწილდნენ დაახლოებით ასეულებად, მსგავსად გუნდებისა, სწორ მწყობრში ერთი მეორის პირდაპირ... ბრძოლის წინ ერთ-ერთმა მათგანმა სიმღერა წამოიწყო – დანარჩენებმა (სიმღერის) რიტმს ფეხი აუწყვეს და გაემართნენ“ (ქსენოფონტე, ანაბასისი VI).

ამ ცეკვის ნაყოფიერების რიტუალისთვის მახასიათებელ ქორეოგრაფიულ კომპონენტებს, საუკუნეების მანძილზე კიდევ უფრო მოჭარბებული საბრძოლო სიუჟეტი ფარავდა, რაც მეცნიერების მხრიდან ამ უკანასკნელის სასიკეთოდ დასკვნის გამოტანის მიზნით ხდებოდა. კვლევისას დადგინდა, რომ მითოსურ ცნობიერებაში ბრძოლა ერთ-ერთ უმთავრეს რიტუალად გაიზარებოდა. როგორც აღმოჩნდა, არქაული ადამიანისთვის ბრძოლა და მტრის დამარცხება, ისევე როგორც ღვთაებრივი ნადირობა ყოვლისმომცველი კოსმოგონიური იდეის სიმბოლოდ გაიზარებოდა. მ. ელიადე წერს, რომ სანამ ადამიანი შეაღწევდა დაუსახებელ და იდუმალ სივრცეში – ქაოსში, საჭირო იყო ამგვარი მინების კოსმიზირება. რიტუალის შესრულება, რომელიც კოსმოგონიის გამარჯვებას გულისხმობდა, მტერზე აუცილებელი და სასურველი გამარჯვების სანინდარი იყო (მირჩა ელიადე). ე. ი. ვიდრე ადამიანი ფეხს შედგამდა ამ ქაოსში, ანუ ბრძოლის წინ, ის აუცილებლად ასრულებდა რიტუალებს, რომლებიც სიმბოლურად იმეორებდნენ შესაქმეს აქტს.

ვფიქრობთ, ცეკვა „ხორუმში“ არსებული ქორეოგრაფიული ნახაზი: წრიული (სოლარული, მაგიური), სართულებიანი (სამყაროს მოდელი) სწორხაზობრივი მწყობრი (ჰორიზონტალურ ჭრილში სივრცეთაშორისი ზღვარი) სტრუქტურა და ქართველი მეომრების ხაზგასმულად მოწესრიგებული მწკრივები ჰარმონიული, მოწესრიგებული სამყაროს სიმბოლური განსახიერებაა, რომელიც უპირისპირდება იმქვეყნიურ შეუცნობელ – ქაოსს. მისი საბრძოლო ხასიათიც სწორედ ამ შეუცნობელთან, ქაოსთან შერკინებაში გამოისახებოდა (ორმწკრიული ხაზი), რაც კოსმოსთან ერთად სიკეთისა და სინათლის აუცილებელ გამარჯვებას გულისხმობდა.

დასასრულ დავძენთ, რომ 2013 წლის 28 ოქტომბერს, საქართველოს კულტურისა და ძეგლთა დაცვის მინისტრის ბატონ გ. ოდიშარიას ბრძანებით (03/207), ფოლკლორის სახელმწიფო ცენტრის ინიციატივით, ჩვენი და შოთა რუსთაველის თეატრისა და კინოს სახელმწიფო უნივერსიტეტის ქორეოგრაფიული მიმართულების ხელმძღვანელის უ. დვალისძის, ასევე თ. მუნჯიშვილისა და ბ. ხინთიბიძის ძალისხმევით ცეკვა „ხორუმს“ არამატერიალური კულტურის ძეგლის სტატუსი მიენიჭა.

ეკატარინა გელიაშვილი, ეთნოქორეოლოგი

ჯემალ ნავროზაშვილის ხსოვნის საღამო

C
M
Y
K

ამა წლის 18 მაისს, 19.00 საათზე, სამების დიდი საკათედრო ტაძრის საკონფერენციო დარბაზში, საქართველოს ქორეოგრაფიის მოღვაწეთა შემოქმედებითი კავშირის ორგანიზებით ჩატარდა სახელოვანი ქართველი მოცეკვავის, საქართველოს სახალხო არტისტის, არაჩვეულებრივი პიროვნების – **ჯემალ ნავროზაშვილის** ხსოვნის საღამო.

საღამოს ესწრებოდნენ ბატონი ჯემალის ოჯახის წევრები, მისი მეგობრები, კოლეგები, სიმღერისა და ცეკვის სახელმწიფო ანსამბლ „რუსთავის“, ქართული ცეკვის სახელმწიფო აკადემიური დამსახურებული ანსამბლის (ხელმძღვანელები – ილიკო სუხიშვილი და ნინო რამიშვილი) ძველი და „სუხიშვილების“ ნაციონალური ბალეტის ახალი თაობის მოცეკვავეები, ქორეოგრაფები და მისი უდიდესი ნიჭის თაყვანისმცემლები...

ლონისძიება მიჰყავდა საქართველოს სახალხო არტისტს, ბატონ **თენგიზ უთმელიძეს**.

საღამოზე ბევრი თბილი და ლამაზი სიტყვა ითქვა. დამსწრე საზოგადოებას სიტყვით მიმართა საქართველოს ქორეოგრაფიის მოღვაწეთა შემოქმედებითი კავშირის თავმჯდომარემ, პროფესორმა **ლაუზი (რეზო) ჭანიშვილმა**, რომელმაც განსაკუთრებულად აღნიშნა ამ შესანიშნავი პიროვნების ღვაწლი ქართული ქორეოგრაფიული ხელოვნების განვითარების საქმეში.

ჯემალ ნავროზაშვილი კიდევ ერთხელ, თბილად გაიხსენეს მისმა უახლოესმა მეგობრებმა და კოლეგებმა: საუკუნის მოცეკვავემ და ანსამბლ „რუსთავის“ სამხატვრო ხელმძღვანელმა **ფრიდონ სულაბერიძემ**, საქართველოს სახალხო არტისტმა და ლეგენდარულმა მოცეკვავემ **ომარ მხეიძემ**, ქართული ცეკვის სახელმწიფო აკადემიური დამსახურებული ანსამბლის (ხელმძღვანელები – ილიკო სუხიშვილი და ნინო რამიშვილი) ყოფილმა სოლისტმა, ბატონი ჯემალის საუკეთესო მეგობარმა **რომან ბირთველიშვილმა** და

სხვა გამომსვლელებმა...

საღამო გაალამაზეს მედუღუკეთა ანსამბლ „ქსოვრელების“ ყველასათვის ნაცნობმა და პოპულარულმა მუსიკოს-მომღერლებმა, რომლებიც ბატონი ჯემალის მეგობრები და მისი ნიჭის დიდი დამფასებლები იყვნენ.

დამსწრე საზოგადოების წინაშე წარსდგნენ გოგი ცაბაძის სახელობის 25-ე ხელოვნების სკოლის ხალხურ საკრავთა ორკესტრი (ხელმძღვანელი – **ნანა ბრეგაძე**), ქართული ფოლკლორის მოსწავლეთა სასახლის ანსამბლი „ერქვანი“ (ხელმძღვანელი – **კახაბერ შაქიშვილი**) და ვაჟთა გუნდი „საგალობელი“ **მაია მიქაბერიძის** ხელმძღვანელობით, რომლებმაც თავიანთი ბრწყინვალე საშემსრულებლო ხელოვნებით ფრიად მოხიბლეს დამსწრე საზოგადოება.

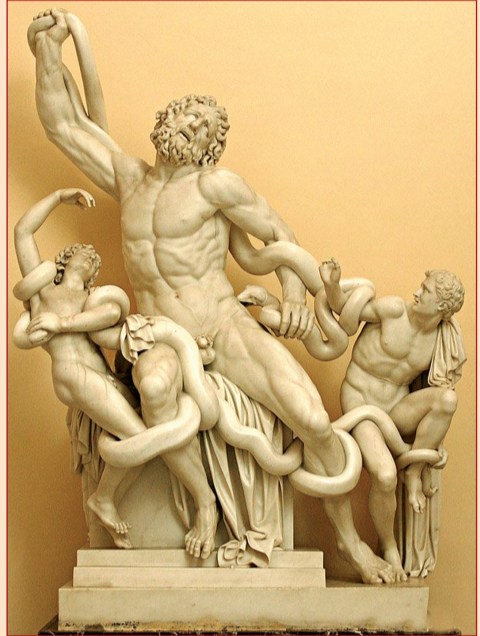
ლონისძიება დასრულდა „მრავალჟამიერთი“, რომელიც ბრწყინვალედ შეასრულეს ვაჟთა გუნდმა „საგალობელმა“ და ანსამბლმა „ერქვანმა“.

მითი რა მისი მხატვრული ფუნქცია

C
M
Y
K

ცეკვა, როგორც ხელოვნების ერთ-ერთი დარგი თუ სახეობა, ბუნებრივია, ადამიანის მიერაა შექმნილი იმ ცოდნა-გამოცდილების, უნარ-ჩვევებისა და ნიჭის წყალობით, რომელიც უფალმა-ღმერთმა უბოძა მას. ღმერთმა ადამიანი დააჯილდოვა ცალკეულ საგანთა, ხელოსნობისა

თუ ხელოვნების ნიმუშების შექმნის უნარით, ოღონდ მისთვის არ მიუცია ცოდნა თუ როგორ უნდა შეიქმნას თვითონ ამგვარი საქმიანობისათვის საჭირო მასალები: ხე, ლითონი, თიხა და სხვა მისთანანი. ამიტომ ამბობენ, რომ ბუნებრივ ყოფაზე, ბუნებრივ რეალობაზე წარმატებით, მისი გარდაქმნით, რომელსაც სხვა-ნაირად კულტურას უწოდებენ, ადამიანი აგრძელებს, განავრცობს ღმერთის მიერ დაწყებულ საქმეს. ადამიანი ხომ „ღვთის ხატი“ და „ასლია“, სწორედ ეს გარემოება განაპირობებს იმ ფაქტს, რომ ადამიანი აგრძელებს უფლის მიერ წამოწყებულ შემოქმედებით-გარდამქმნელ საქმიანობას. იმისათვის, რომ სამყაროს, ადამიანის ბუნებრივი მისიის შესახებ ცოდნა არ დაკარგულიყო, უფალმა მოსეს ამცნო (გამოუცხადა) მთელი ეს საიდუმლო და მოსემაც იგი ბოჰლის პირველ მუხლებში ასახა.

მას შემდეგ კაცობრიობამ საკმაოდ დიდი ხნის ისტორია გამოიარა და გარკვეული გამოცდილებაც დააგროვა. ადამიანს მუდამ აინტერესებდა იმის

გარკვევა თუ რატომ ხდება ყველაფერი ის, რასაც ადგილი აქვს მის ირგვლივ და მის ცხოვრებაში. სწორედ ამგვარმა გონებრივმა მცდელობებმა თითქმის ყველგან, ყველა კონტინენტსა და საზოგადოებაში ადამიანი მიიყვანა აზრამდე, რომ რაც ხდება, ყველაფერი ზებუნებრივი ძალების, განგებისა და მეოხების დამსახურებაა. ასე თანდათანობით დაგროვდა ცოდნა-წარმოდგენები იმის შესახებ თუ რას და როგორ აკეთებდნენ ღმერთები უძველეს, წინაისტორიულ ხანაში, როგორ შეიქმნა სამყარო, საგნები და მოვლენები, როგორ გაჩნდა ადამიანი...

აღნიშნულ ცოდნას დღევანდელ მეცნიერულ ენაზე **მითოსი**, ან კიდევ **მითოლოგია** ჰქვია. თვითონ ეს ტერმინი ბერძნული ენიდან მოდის და ნიშნავს **სიტყვას, ამბავს, გამოჩენას, მონათხრობს...** მითოსი ისეთი სიტყვაა, ისეთი ამბავი და მონათხრობია, სადაც აღწერილია ღმერთების საქმიანობა წინაისტორიულ ხანაში. აქვე ვხვდებით გამორჩეულ ადამიანთა თუ ნახევარადამიანთა მოქმედებების ისეთ აღწერას, რომლის შედეგად შთამომავლობას სიმდიდრის სახით დარჩა იარაღები, ურთიერთობის წესები, ტრადიციები და სხვა მათი მსგავსი საგან-მოვლენები.

როდესაც აღნიშნულ თემაზე ვსაუბრობთ, ბუნებრივად წამოიჭრება საკითხი თუ ეს ყველაფერი, ანუ ის რაც უძველეს ღმერთებსა და უშორეს წინაპრებს უკეთებიათ და ჩვენთვის გადმოუციათ, მითია, მაშ ზღაპარი რაღა არის? აქაც ხომ თვალთა და გონებით მიუწვდომელი შორეული ამბებია არეკლილი და მხატვრული ფორმით ჩვენამდე მოტანილი?

კითხვაზე პასუხის გასაცემად უპირველეს ყოვლისა იმ ფაქტს უნდა მივმართოთ, რომ ადამიანთა წარმოდგენაში ზღაპარი ტყუილია, თავშესაქცევია და მას წამდვილ ამბად არავინ მიიჩნევს. „იყო და არა იყო რა...“, მას არ აქვს მოქმედების კონკრეტული ადგილი „ერთ ქვეყანაში, ერთ დროს ერთი ხელმწიფე ცხოვრობდა...“ ე.ი. იყო და არც იყო, ოდესღაც სადღაც ვიღაც ცხოვრობდა, ებრძოდა ან ემეგობრებოდა ვიღაც თავისნაირს, აკეთებდა და არც აკეთებდა საქმეს და ა.შ.

ზღაპრისაგან განსხვავებით:
ა) მითოსური ამბავი ხდება აუცილებლად პრეისტორიულ ხანაში (ძველი აღმოსავლეთი, ელადა, კოლხეთი...)

ბ) მითოსში მოთხრობილია ისეთი ამბები, რომელიც ჩვენს ყოველდღიურობაშიც ხდება (ცეცხლის მოპოვება, მისი ანთება და გამოყენება, ოჯახის შექმნა წყვილთა დაქორწინების გზით, ზღვის, ტბის თუ ციურ მნათობთა შექმნა და ა.შ.). ის ფაქტი, რომ ეს ყველაფერი არსებობს, დღესაც ასეთივე ამბები ხდება ჩვენს გვერდით, მითსა და მასში მოთხრობილ ამბავს დამაჯერებლობას მატებს. უფრო მეტიც, იგი სინამდვილედ განიცდება.

გ) არ არსებულა და არ არსებობს ქვეყნად ხალხი, რომელსაც საკუთარი მითები და, შესაბამისად, მითოლოგია არ ექნებოდა. ამასთან დაკავშირებით ძალზედ საინტერესოა ხელოვნების ბედობისა და მისი არსებობის საკითხიც, რადგან მითისა არ იყოს, ქვეყნად ჯერ არ უარსებიათ ისეთ ადამიანებს, მათ მოდგმასა თუ გაერთიანებას, ვისაც ხელოვნება არ ექნებოდა.

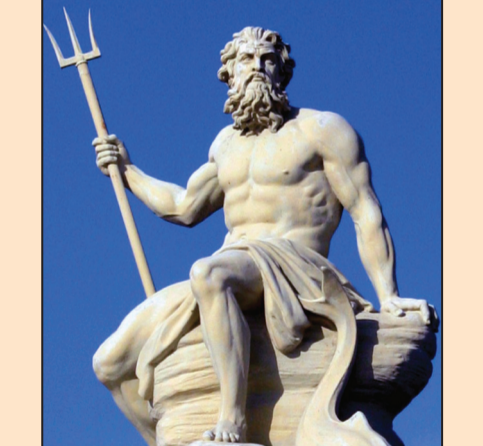

მეცნიერ-მკვლევარები მივიდნენ იმ დასკვნამდე, რომ თუ არსებობს ენა, არსებობს მითებიც, არსებობს მითოლოგია. ეს დებულება უტყუარია და მდიდარი ფაქტოლოგიური მასალით დასტურდება. მაგრამ წამოიჭრება ძნელად პასუხგასაცემი კითხვა, კერძოდ საინტერესოა მანამდე, ანუ ენის წარმოშობამდე რა მდგომარეობა გვაქვს? ან კიდევ ცნება „ენის“ ქვეშ რა იგულისხმება? ენა როგორც ინფორმაციის გადაცემის, როგორც კომუნიკაციის საშუალება თუ უკვე დამწერლობის მქონე ენობრივი გარემო? წესით ენის პირველად ფორმაში საკომუნიკაციოდ მისი ნიშნების, მისი ცალკეული ელემენტების გამოყენება უნდა იგულისხმებოდეს. ამ აზრით ცეკვის უძველესი ფორმა, როდესაც ერთი ველური მეორეს სხეულის მოძრაობით, ფესტიკულაციით აჩვენებს საიდან არის იგი, რა ცხოველები ბინადრობენ ირგვლივ, სად გაჩნდა მცხის დაცემისაგან ცეცხლი (და სხვა მსგავსი ამბები). ეს ხომ ყველაფერი ენობრივი კომუნიკაციაა? ან კიდევ გამოქვაბულის კედელზე, მის შესასვლელთან მიხატული ხელის მტევანი (ორინიაკის ეპოქიდან) ხომ შეიცავს ინფორმაციას, რომ ადგილი უკვე დაკავებულია ფეიქრობთ, შეიძლება გაკეთდეს

დასკვნა: ცეკვის, ნახატის, თავშესაფრის და სხვა მსგავსი მოვლენების პირველადი, გამოყენებითი ფორმები უფრო ადრეულია და იგი გვიან იძენს ხელოვნების ნიმუშის სახეს, სახელსა თუ ფორმა-შინაარსს. ამასთან ხელოვნების ნიმუში ასეთ შემთხვევაში, როგორც უფრო მაღალი ფორმა თავისში მოიცავს მის წინარე ფორმა-შინაარსს, მის შესახებ ცოდნას. თუ ნათქვამს პირდაპირ გადმოვიტანთ ცეკვის ხელოვნებაზე შეგვიძლია დავასკვნათ: ცდება ის სპეციალისტი, განსაკუთრებით ქორეოგრაფი და მოცეკვავე, რომელსაც ჰგონია, რომ ცეკვაში მთავარია მოძრაობები, ტეხილები, ახტომები, მუხლდაცემები და სხვა მათი მსგავსი. ეს ყველაფერი კარგია მაშინ, როდესაც მას აქვს ფუნქციონალური შინაარსი, დანიშნულება, მოქცეულია ფაბულაში, სიუჟეტში და ა.შ.

სხვა საქმეა, რომ ერთი და იგივე ამბავი (ფაბულა) სხვადასხვა ხალხის ტრადიციებში, ხედვებსა და მიდგომებში სხვადასხვაგვარადაა გადმოცემული. ამის გამო, რომ არსებობს ამბის გაცეკვება (ცეკვად ქვეყნის) განსხვავებული ვარიანტები. ბერძენი, ეგვიპტელი, სკანდინავიელი, ქართველი, სომეხი, რუსი, იაპონელი და

ყველა სხვა დანარჩენი განსხვავებულად ცეკვავს. ამაშია ქორეოგრაფიული ხელოვნების სიმდიდრე, მისი მრავალფეროვნება, კულტურის მრავალსახეობა და ერთი დაკარგვით ყველა რაღაცას კარგავს.

ოლეგ ალავიძე

საქართველოს ქორეოგრაფიის მოღვაწეთა შემოქმედებითი კავშირის

ბ ა ნ კ ა რ ბ უ ლ ე ბ ა

1. დანიშნოს საქართველოს ქორეოგრაფიის მოღვაწეთა შემოქმედებითი კავშირის საორგანიზაციო განყოფილების გამგე **კახაბერ მარკოიშვილი** ქ. თბილისის სასწავლო-აღმზრდელი და მათთან გათანაბრებულ დანესებულებებში მომუშავე ქორეოგრაფიული სტუდიების, წრეებისა და სხვა მსგავსი გაერთიანებების კურატორის დროებითი მოვალეობის შემსრულებლად.

2. დავალოს **კახაბერ მარკოიშვილს** უახლოესი პერიოდისათვის ჩაატაროს აღნიშნული ორგანიზაციების სრული ინვენტარიზაცია, შეაფასოს არსებული ვითარება და კავშირის ადმინისტრაციის წინაშე წარადგინოს სპეციალური ანგარიშის სახით.

საქართველოს ქორეოგრაფია

მის: **თბილისი, ც. დადიანის ქ. №26**

ტელ.: **599 90 75 65**

Facebook – საქართველოს ქორეოგრაფია www.qor.org.ge

სარედაქციო საბჭო:

რეზო ჭანიშვილი, იური ტორაძე, თენგიზ უთმელიძე, უჩა დვალისვილი, ზაურ ლაზიშვილი, მურმან გამისონია.

საავტორო უფლებები დაცულია, მასალების გადაბეჭდვა რედაქციასთან შეუთანხმებლად დაუშვებელია, ავტორთა აზრი შესაძლოა არ ემთხვეოდეს რედაქციისას. ავტორები თავად აგებენ პასუხს ფაქტების, ციფრებისა თუ ციტატების სიზუსტეზე. მასალებს ხუთ ნაბეჭდ თაბახზე მეტს ნუ შემოგვთავაზებთ. შემოსული მასალები ავტორებს უკან არ უბრუნდება.

რედაქტორი: **ოლეგ ალავიძე**

პასუხისმგებელი მდივანი: **მანანა უშიკიშვილი**

აღმასრულებელი დირექტორი: **ზაზა მჭავანაძე**